

ZHRNUTIE

Jadrom bulharského modelu hodnotenia kvality škôl (materských, základných a stredných) je **externé hodnotenie realizované Národným inšpektorátom vzdelávania prostredníctvom inšpekcií**. Ide o celonárodne jednotný, metodicky štandardizovaný systém hodnotenia založený na dynamickej periodicite, ukotvený v legislatíve (vyhláška č. 18 o inšpekcii materských škôl a škôl).

Systém je postavený na:

- jednotnom hodnotiacom rámci (*oblasti – kritériá – indikátory – podindikátory*),
- štandardizovaných nástrojoch zberu dôkazov,
- bodovacím mechanizmom vedúcim k výslednej kvalitatívnej úrovni školy,
- jasne definovanej periodicite ďalšej inšpekcie v závislosti od výsledku.

Model kombinuje **kontrolnú funkciu** (posudzovanie plnenia štátnych vzdelávacích štandardov) a **rozvojovú funkciu** (identifikácia silných stránok a odporúčania na zlepšenie).

Externé hodnotenie kvality škôl

Externé hodnotenie posudzuje školy v **troch oblastiach inšpekcie** (*1. vzdelávací proces, 2. riadenie, 3. inštitucionálne prostredie*). Hodnotenie je založené na presne definovaných **kritériách, indikátoroch a podindikátoroch**. Celkový výsledok vzniká syntézou viacerých druhov dôkazov, najmä:

- pozorovanie pedagogických situácií,
- analýza dokumentácie, dostupných údajov a štatistík,
- rozhovory a pracovné stretnutia,
- dotazníky pre riaditeľov, učiteľov, rodičov a žiakov.

Proces (etapy) – od prípravy po správu

Proces inšpekcie má jasne štruktúrovaný priebeh:

1. Prípravná fáza

Analýza dokumentácie a údajov o škole v elektronickom systéme.

2. Terénna fáza (návšteva školy)

Zber dôkazov prostredníctvom pozorovaní, rozhovorov a ďalších nástrojov.

3. Spracovanie výstupov

Kľúčovým výstupom je **správa z inšpekcie**, ktorá hodnotí mieru plnenia kritérií, uvádza silné stránky, identifikuje oblasti na zlepšenie a obsahuje odporúčania.

Vypracovanie správy prebieha v troch krokoch: 1. tvorba pracovnej správy v elektronickom systéme, 2. zaslanie predbežnej správy riaditeľovi na pripomienkovanie, 3. vypracovanie a registrácia záverečnej správy (so zapracovaním odôvodnených pripomienok) a jej odoslanie škole a príslušnému Regionálnemu riaditeľstvu vzdelávania.

Mechanizmus hodnotenia

Bulharský model je konštruovaný ako **uzavretý hodnotiaci reťazec**:

podindikátor → bodové hodnotenie → indikátor → oblasť → celková úroveň kvality.

Bodovanie je viazané na presne definovaný mechanizmus tvorby hodnotenia. Každé rozhodnutie musí byť podložené konkrétnymi dôkazmi zaznamenanými v elektronickom systéme. Výsledkom je vyššia miera predvídateľnosti hodnotenia, porovnateľnosti škôl a metodickej jednotnosti naprieč regiónmi.

Digitalizácia procesu

Externé hodnotenie je plne podporované **Elektronickým systémom riadenia inšpekcií**, ktorý zabezpečuje zber a evidenciu dôkazov, výpočet bodového hodnotenia, generovanie správ a analytické spracovanie údajov na národnej úrovni. Digitalizácia je integrálnou súčasťou modelu, nie iba podporným nástrojom.

Následné kroky a periodicita

Výsledok inšpekcie má priamy dopad na frekvenciu ďalšieho externého hodnotenia. **Frekvencia ďalšej inšpekcie je viazaná na dosiahnutú úroveň kvality:**

- veľmi dobrá úroveň → po **5 rokoch**,
- dobrá úroveň → po **3 – 4 rokoch**,
- uspokojivá úroveň → po **1 – 2 rokoch**,
- neuspokojivá úroveň → po **6 – 12 mesiacoch**.

Školy s nižším hodnotením sú povinné prijať cielené opatrenia a pri nasledujúcej inšpekcii preukazovať pokrok. Systém tak vytvára kombináciu rozvojového a korekčného mechanizmu.

Výstupy a transparentnosť

Správy z inšpekcie **nie sú verejne publikované v plnom rozsahu**. Na webovom sídle inšpektorátu sa zverejňujú **zhrnutia správ**. Národný inšpektorát vzdelávania zároveň vypracúva agregované analýzy výsledkov inšpekcií, ktoré slúžia na identifikáciu systémových problémov, podporu tvorby vzdelávacej politiky a informovanie Ministerstva školstva a vedy a verejnosti.

Bulharsko predstavuje model externého hodnotenia, ktorý je silno štandardizovaný, metodicky detailne regulovaný a postavený na bodovacom mechanizme s presne definovaným prepočtom výsledkov. Hodnotenie je dôkazovo podložené, digitálne podporované a jeho výsledok má priamy dopad na periodicitu ďalšej inšpekcie. Model kombinuje kontrolnú funkciu (plnenie štandardov) s rozvojovým rozmerom (odporúčania a zlepšovanie kvality).

Príloha č. 1: Oblasti, kritériá a indikátory inšpekcie pre školský rok 2024/2025

Kritériá a indikátory sú každoročne schvaľované riaditeľom národného inšpektorátu a zverejňované pred začiatkom príslušného školského roka. Tvoria základ hodnotenia kvality vzdelávania v jednotlivých oblastiach inšpekcie a sú záväzné pre činnosť inšpekčných tímov v danom období.

Na porovnanie uvádzame stav hodnotiaceho rámca platného v predchádzajúcom školskom roku 2024/2025.

Kritériá podľa oblastí inšpekcie

 Vzdelávací proces	 Riadenie	 Inštitucionálne prostredie
1. Efektívnosť interakcie vo vzdelávacom procese	1. Strategické riadenie a líderstvo	1. Organizačná kultúra školy
2. Uplatňovanie kompetenčného prístupu vo vzdelávacom procese	2. Operatívne riadenie	2. Efektívna spolupráca so zainteresovanými stranami
3. Uplatňovanie kompetenčného prístupu vo výchove a socializácii detí/žiacov	3. Riadenie ľudských zdrojov	3. Riadenie a rozvoj fyzického prostredia
4. Zabezpečenie podpory osobnostného rozvoja detí a žiakov	4. Riadenie finančných zdrojov	4. Knižnično-informačné zabezpečenie vzdelávacieho procesu
5. Uplatňovanie kompetenčného prístupu v procese hodnotenia	5. Riadenie informačno-technologických zdrojov	5. Spokojnosť účastníkov vzdelávacieho procesu
6. Výsledky vzdelávania		

Zdroj: НАЦИОНАЛЕН ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО. *Ръководство за инспектиране*. [online]. 2024. [cit. 2026-02-12]. Dostupné na internete: <nio.government.bg/wp-content/uploads/2024/10/Ръководство-за-инспектиране-2024.pdf>.

Z metodologického hľadiska kvalita vzdelávania závisí od troch vzájomne prepojených a dynamických premenných – **vytvorených podmienok, procesov prebiehajúcich v inštitúcii a dosiahnutých výsledkov**, ktoré sú dôsledkom plánovaných a realizovaných činností.

Táto metodika bola použitá pri tvorbe kritérií a indikátorov a uplatňuje sa pri skúmaní zabezpečenej kvality vzdelávania na školách. Každé kritérium v rámci troch schválených oblastí inšpekcie preto obsahuje indikátory, ktoré súčasne merajú **podmienky, procesy aj výsledky**.

Vytvorené podmienky na zabezpečenie kvalitného vzdelávacieho procesu, kvalitného riadenia a kvalitného inštitucionálneho prostredia zahŕňajú **11 kritérií a 19 indikátorov**.

Kritériá a indikátory sledujúce vytvorené podmienky pre kvalitu vzdelávacieho procesu, riadenia a prostredia

1. oblasť: Vzdelávací proces	
Kritériá	Indikátory
1. Efektívnosť interakcie vo vzdelávacom procese	Organizácia pedagogickej situácie, vyučovacej hodiny a odbornej praxe
4. Zabezpečenie podpory osobnostného rozvoja detí a žiakov	Hodnotenie rizika vzdelávacích ťažkostí
	Efektívnosť tímovej práce pri zabezpečovaní podpory osobnostného rozvoja detí a žiakov
2. oblasť: Riadenie	
1. Strategické riadenie a líderstvo	Strategické riadenie
	Proaktívny prístup riaditeľa pri vytváraní partnerstiev na dosiahnutie cieľov inštitúcie
2. Operatívne riadenie	Organizačné štruktúry v inštitúcii na realizáciu stratégie
	Operatívne plánovanie a organizovanie činnosti
3. Riadenie ľudských zdrojov	Politiky riadenia ľudských zdrojov
4. Riadenie finančných zdrojov	Rozpočtové prostriedky na podporu rovnakého prístupu a zabezpečenie podpory osobnostného rozvoja
	Zabezpečenie dodatočných prostriedkov na rozvoj školy
5. Riadenie informačno-technologických zdrojov	Zabezpečenie informačno-technologických zdrojov pre vzdelávací proces
	Znižovanie administratívnej záťaže pedagogických zamestnancov
3. oblasť: Inštitucionálne prostredie	
1. Organizačná kultúra školy	Vytvorené prostredie pre riadenie vedomostí/rozvoj „učiacej sa organizácie“
2. Efektívna interakcia so zainteresovanými stranami	Vytvorené podmienky na podporu interakcie medzi účastníkmi vzdelávacieho procesu
	Vytvorené podmienky na efektívnu spoluprácu so zainteresovanými stranami
3. Riadenie a rozvoj fyzického prostredia	Bezpečné a zdravé fyzické prostredie
	Funkčné a udržiavané fyzické prostredie
	Dostupné a podporujúce vzdelávacie prostredie
4. Knižnično-informačné zabezpečenie vzdelávacieho procesu	Prostredie a zdroje pre knižnično-informačné služby

Zdroj: НАЦИОНАЛЕН ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО. *Ръководство за инспектиране*. [online]. 2024. [cit. 2026-02-12]. Dostupné na internete: <nio.government.bg/wp-content/uploads/2024/10/Ръководство-за-инспектиране-2024.pdf>.

Na zabezpečenie kvality procesu vyučovania je nevyhnutné **efektívne plánovanie a organizácia vzdelávania**, ktoré sa posudzujú v rámci kritéria *Efektívnosť interakcie vo vzdelávacom procese*. Významným predpokladom vytvárania podmienok pre účinnú podporu žiakov je **tímová spolupráca pri zabezpečovaní podpory osobnostného rozvoja**, ako aj **hodnotenie rizika vzdelávacích ťažkostí**, ktoré slúži na identifikáciu učebných problémov alebo iných špecifických vývinových osobitostí detí a na určenie potreby cielenej podpory.

Pri hodnotení kritéria *Strategické riadenie a líderstvo* sa inšpektori zameriavajú na **efektívnosť strategického plánovania** a na **aktivitu riaditeľa pri rozvíjaní partnerstiev** na dosahovanie cieľov inštitúcie. Posudzuje sa jeho vedúca úloha pri rozširovaní partnerských sietí a pri ich účelnom využívaní na zvyšovanie kvality vzdelávania v škole.

Dôležitými indikátormi kvalitného operatívneho riadenia sú **existencia a funkčnosť organizačných štruktúr vytvorených na realizáciu stratégie a celkové operatívne plánovanie a organizácia činnosti inštitúcie**. Na vysoké hodnotenie tohto kritéria je potrebné, aby mala inštitúcia vypracované a reálne uplatňované vnútorné predpisy, plány, programy a ďalšie riadiace dokumenty, pričom je zabezpečený účinný manažérsky dohľad zo strany riaditeľa a zástupcov vedenia. Činnosť pedagogickej rady a odborných profesijných spoločenstiev má byť jednoznačne orientovaná na realizáciu stratégie rozvoja školy.

Školská autonómia má byť zreteľne prejavovaná nielen v školských dokumentoch, ale aj pri určovaní vzdelávacích profilov alebo odborov, učebných plánov a programov, ako aj v organizácii, metódach a prostriedkoch vyučovania. Významnú úlohu zohrávajú **politiky riadenia ľudských zdrojov**, ktoré zahŕňajú zabezpečenie pedagogických zamestnancov a nepedagogického personálu, procesy ich výberu, prijímania, rozvoja a motivácie v súlade s nastavenou personálnou politikou.

Plánovanie finančných zdrojov sa vzťahuje najmä na **rozpočtové prostriedky určené na podporu rovnakého prístupu ku vzdelávaniu a na zabezpečenie podpory osobnostného rozvoja**, ako aj na **dodatočné zdroje určené na rozvoj školy**. Toto hodnotenie sa nevzťahuje na súkromné školy, ktoré v Elektronickom systéme riadenia inšpekcii neposkytujú údaje o hospodárení s finančnými zdrojmi. Na vysoké hodnotenie tohto kritéria je potrebné, aby škola plánovala finančné prostriedky na zlepšovanie fyzického prostredia, prevenciu vzdelávacích ťažkostí, knižnično-informačné zabezpečenie, moderné didaktické pomôcky, záujmové vzdelávanie, dopravu žiakov, efektívnu organizáciu celodenného vzdelávania, štipendiá a materiálne ocenenia žiakov, podporu detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a prácu s deťmi a žiakmi z ohrozených skupín.

Škola by mala aktívne využívať **projektové a programové financovanie** na získavanie dodatočných zdrojov. Nevyhnutným predpokladom kvality je aj **dostatočné zabezpečenie informačno-technologických zdrojov** pre vzdelávací proces a administratívne činnosti vrátane opatrení na **zníženie administratívnej záťaže pedagogických zamestnancov**. Na vysoké hodnotenie tohto kritéria je potrebné zabezpečiť primeranú techniku, licencie, predplatné a ďalšie technologické riešenia. Účastníci vzdelávacieho procesu by mali aktívne využívať elektronický triedny denník na administráciu, komunikáciu a hodnotenie. Pre efektívne administratívne fungovanie je potrebný prístup k bezdrôtovej internetovej sieti, moderným technológiám a softvérovým riešeniam. Inštitúcia má zároveň zabezpečiť dostupnosť informačných materiálov a vzorov dokumentov, vrátane ich zverejnenia na vlastnej webovej stránke.

Významným aspektom kvality vzdelávacieho prostredia je **organizačná kultúra školy**, ktorá zahŕňa vytvorené podmienky na vzájomné učenie sa pedagogických zamestnancov, na realizáciu spoločných vyučovacích hodín, spoluprácu v sieťach a s partnerskými organizáciami s cieľom zlepšovať výsledky školy. Dôležité sú aj podmienky na podporu interakcie medzi účastníkmi vzdelávacieho procesu a na efektívnu spoluprácu so zainteresovanými stranami.

Pri hodnotení kritéria *Riadenie a rozvoj fyzického prostredia* sa inšpekčný tím zameriava na to, do akej miery je fyzické prostredie školy **dostupné, bezpečné, zdravé, modernizované a funkčné**. Na vysoké hodnotenie tohto kritéria je potrebné zabezpečiť bezbariérové architektonické riešenia, priestory a vzdelávacie zdroje pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, systém kontroly vstupu a prvky bezpečnosti vrátane kamerového systému. Deti a žiaci musia mať zabezpečený prístup k

zdravotnej starostlivosti. Všetky priestory využívané na vzdelávanie majú byť bezpečné, moderné, funkčné a ergonomicky vybavené, vrátane priestorov na šport, stravovanie a záujmové činnosti. Posudzuje sa aj úroveň prostredia a zdrojov pre **knižnično-informačné služby**.

Nasledujúca skupina kritérií uvedená v tabuľke je zameraná na **efektívnosť procesov prebiehajúcich v inštitúcii**, ktoré smerujú k zabezpečeniu kvality vzdelávania.

Kritériá a indikátory sledujúce procesy zabezpečovania kvality vzdelávacieho procesu, riadenia a prostredia

1. oblasť: Vzdelávací proces	
Kritériá	Indikátory
1. Efektívnosť interakcie vo vzdelávacom procese	Efektívne riadenie skupiny/triedy Uplatňovanie prístupov podporujúcich aktívne zapájanie detí a žiakov
2. Uplatňovanie kompetenčného prístupu vo vzdelávacom procese	Rozvíjanie kompetencií v oblasti osvojovania a používania spisovného jazyka
	Rozvíjanie digitálnych kompetencií
	Uplatňovanie inovatívnych prístupov, techník, technológií a metód; rozvoj STEM zručností
	Rozvíjanie podnikavosti a praktickej orientácie vzdelávania
3. Uplatňovanie kompetenčného prístupu vo výchove a socializácii detí a žiakov	Rozvíjanie zručností pre učenie
	Rozvíjanie schopnosti detí a žiakov pracovať v tíme
	Formovanie a rozvíjanie schopností sebahodnotenia, sebareflexie a sebarozvoja
	Formovanie a rozvíjanie demokratickej kultúry v škole
4. Zabezpečenie podpory osobnostného rozvoja detí a žiakov	Rozvíjanie kompetencií súvisiacich so zdravím, športom a udržateľným životným prostredím
	Zabezpečenie všeobecnej podpory osobnostného rozvoja detí a žiakov
5. Uplatňovanie kompetenčného prístupu v procese hodnotenia	Zabezpečenie cielenej (dodatočnej) podpory osobnostného rozvoja detí a žiakov
	Druhy a formy hodnotenia
2. oblasť: Riadenie	
1. Strategické riadenie a líderstvo	Efektívna komunikácia v školskej komunite zameraná na realizáciu stratégie
	Monitorovanie výsledkov strategického riadenia a opatrení na zvyšovanie kvality
4. Riadenie finančných zdrojov	Efektívne a účelné rozdeľovanie a využívanie finančných zdrojov na rozvoj školy
	Transparentné riadenie rozpočtu
5. Riadenie informačno-technologických zdrojov	Využívanie informačno-technologických zdrojov vo vzdelávacom procese
3. oblasť: Inštitucionálne prostredie	
1. Organizačná kultúra školy	Riadenie zmien zamerané na organizačný rozvoj a skvalitňovanie činnosti školy
	Zabezpečenie transparentnosti a zverejňovanie činnosti školy

4. Knižnično-informačné zabezpečenie vzdelávacieho procesu	Využívanie knižničných, informačných a vzdelávacích zdrojov na zvyšovanie kvality vzdelávania
---	--

Zdroj: НАЦИОНАЛЕН ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО. *Ръководство за инспектиране*. [online]. 2024. [cit. 2026-02-12]. Dostupné na internete: <nio.government.bg/wp-content/uploads/2024/10/Ръководство-за-инспектиране-2024.pdf>.

Efektívne riadenie skupiny alebo triedy významne prispieva k dosahovaniu očakávaných výsledkov vzdelávania. Na vysoké hodnotenie tohto indikátora je potrebné, aby boli činnosti realizované v pedagogickej situácii, vyučovacej hodine alebo v odbornej praxi zamerané na **motivovanie detí a žiakov k aktívnej účasti**, vytvárali **pozitívne a podporné prostredie** a umožňovali uplatňovanie **inovatívnych prístupov, diferencovaného vyučovania a integrovaného medziodborového prepájania učiva**.

Premena vedomostí na zručnosti je kľúčovým predpokladom osobnostného rozvoja detí a žiakov. **Kompetenčný prístup** tvorí základ vzdelávania, ako aj výchovy a socializácie. V tomto kontexte sa sleduje formovanie a rozvoj **jazykových, digitálnych a podnikateľských kompetencií**, ako aj **nadobúdanie STEM zručností**.

Na vysoké hodnotenie kritéria v oblasti uplatňovania kompetenčného prístupu je potrebné, aby škola realizovala účinné aktivity podporujúce **správne a kultivované používanie spisovného jazyka**. Učitelia zároveň rozvíjajú u detí a žiakov **zručnosti bezpečného pohybu v digitálnom prostredí** a nadväzujúce zručnosti tvorby digitálneho obsahu. Činnosti realizované počas vyučovania majú rozvíjať **praktické zručnosti, iniciatívnosť, podnikavosť, tvorivé a kritické myslenie**, pričom učitelia využívajú **inovatívne metódy, techniky a technológie** a rozmanité vzdelávacie zdroje vrátane digitálnych. Tieto prístupy majú deti a žiakov viesť k pochopeniu **príčinno-následných vzťahov skúmaných javov a procesov** a k používaniu modelov pri riešení vzdelávacích úloh.

Hodnotenie indikátorov v rámci kritéria *Kompetenčný prístup pri výchove a socializácii detí a žiakov* zahŕňa činnosti zamerané na **rozvoj demokratickej kultúry v inštitúcii**, rozvíjanie **zručností učenia sa, schopnosti pracovať v tíme, sebahodnotenia a sebarozvoja**, ako aj na podporu **zdravého životného štýlu a environmentálnej zodpovednosti**. Kultúra školy má vytvárať podmienky na rozvoj **občianskych, sociálnych a interkultúrnych kompetencií** detí a žiakov.

Významným aspektom kvality sú aj procesy spojené so **zabezpečením všeobecnej a dodatočnej podpory osobnostného rozvoja detí a žiakov**. Posudzuje sa rozsah a rozmanitosť činností vyplývajúcich zo štátneho vzdelávacieho štandardu pre inkluzívne vzdelávanie, ktoré zahŕňajú najmä **doplnkové vzdelávanie** (vrátane podpory detí a žiakov, ktorí neovládajú vyučovací jazyk alebo pre ktorých nie je materinským jazykom), **poradenstvo, logopedickú starostlivosť, kariérové poradenstvo, záujmové vzdelávanie**, ako aj **materiálne a morálne oceňovanie detí a žiakov**. Dodatočná podpora sa poskytuje všetkým cieľovým skupinám podľa identifikovaných potrieb.

V rámci kritéria *Kompetenčný prístup v procese hodnotenia* inšpektori posudzujú **účelnosť, efektívnosť a rozmanitosť používaných foriem a metód hodnotenia**, so zameraním na rozvoj zručností žiakov, nielen na overovanie vedomostí.

Činnosti súvisiace s riadením inštitúcie sa týkajú **strategického riadenia a líderstva**, ako aj **riadenia finančných a informačno-technologických zdrojov**. Inšpektori analyzujú **efektívnosť komunikácie v školskej komunite** v súvislosti s realizáciou stratégie rozvoja a s opatreniami zameranými na zlepšovanie alebo nadväzovanie dosiahnutých výsledkov. Na vysoké hodnotenie tohto kritéria je nevyhnutná **aktívna angažovanosť celej školskej komunity** na plnení strategických cieľov.

Vnútná aj vonkajšia komunikácia školy má podporovať zapojenie čo najširšieho okruhu partnerov a podporovateľov stratégie. Analýza napĺňania strategických cieľov sa využíva na zavádzanie zlepšení a na tvorbu opatrení na zvyšovanie kvality vzdelávania. Škola má vytvárať podmienky na **rozvoj riadiacich a líderských kompetencií pedagogických zamestnancov aj žiakov**.

Efektívne a účelné rozdeľovanie a využívanie finančných zdrojov na rozvoj školy, spolu s **transparentným riadením rozpočtu** a aktívnou úlohou **rady školy** pri dohľade nad hospodárením, predstavujú dôležitý predpoklad zabezpečenia dostatočných zdrojov a transparentnosti ich využívania.

Pri hodnotení **organizačnej kultúry školy** sa analyzujú výsledky činností zameraných na **prezentáciu školy navonok** a na **riadenie zmien smerujúcich k organizačnému rozvoju a zvyšovaniu kvality**. Na vysoké hodnotenie tohto kritéria je potrebné, aby bola v škole vytvorená kultúra iniciovania, podpory a udržateľnosti zmien. Školská komunita je zjednotená spoločnými hodnotami podporujúcimi pozitívne prostredie, ktoré sa prejavujú aj prostredníctvom školských symbolov a rituálov. Tím školy aktívne prezentuje svoju činnosť prostredníctvom dostupných mediálnych a komunikačných kanálov.

Prostredníctvom kritéria *Knižnično-informačné zabezpečenie vzdelávacieho procesu* sa hodnotí úroveň vytvoreného prostredia a dostupných zdrojov pre knižnično-informačné služby a ich využívanie na zvyšovanie kvality vzdelávania. Na vysoké hodnotenie tohto kritéria je potrebné **efektívne využívanie školskej knižnice alebo čitateľských kútikov**, ako aj spolupráca s miestnou knižnicou alebo kultúrnym zariadením. Kvalitné informačné zabezpečenie umožňuje využívať priestory školy na vzdelávacie účely vrátane individuálnej a skupinovej práce, podpory čitateľskej gramotnosti a samostatného učenia sa.

Cielené plánovanie a realizácia činností za účasti širokého spektra zainteresovaných strán vedú k dosahovaniu pozitívnych výsledkov, ktoré sa sledujú vo všetkých troch oblastiach inšpekcie. Vo vzdelávacom procese sa osobitne hodnotí **proces hodnotenia dosiahnutých výsledkov detí a pokroku žiakov**, ako aj **výsledky vzdelávania** (nasledujúca tabuľka).

Kritériá a indikátory sledujúce výsledky dosiahnutej kvality vzdelávania podľa oblastí inšpekcie

1. oblasť: Vzdelávací proces	
Kritériá	Indikátory
5. Uplatňovanie kompetenčného prístupu v procese hodnotenia	Pokrok detí a žiakov
	Opatrenia na systematické sledovanie pokroku detí a žiakov zo zraniteľných skupín
6. Výsledky vzdelávania	Udržateľnosť a/alebo zlepšovanie výsledkov národných externých hodnotení
	Udržateľnosť a/alebo zlepšovanie výsledkov štátnych maturitných skúšok vedúcich k získaniu stredného vzdelania
2. oblasť: Riadenie	
1. Strategické riadenie a líderstvo	Líderstvo v školskej komunite
2. Operatívne riadenie	Autonómia a samospráva inštitúcie
3. Riadenie ľudských zdrojov	Efektívnosť ďalšieho vzdelávania a profesijného rozvoja zamestnancov
	Hodnotenie dosiahnutých pracovných výsledkov a výkonu pedagogických a nepedagogických zamestnancov
3. oblasť: Inštitucionálne prostredie	

1. Organizačná kultúra školy	Vytvorené pozitívne prostredie v škole
	Efektívna školská politika na prevenciu šikanovania a násilia
	Efektívna školská politika na prevenciu predčasného ukončenia školskej dochádzky
2. Efektívna spolupráca so zainteresovanými stranami	Prínos zainteresovaných stránok k zvyšovaniu kvality vzdelávania
5. Spokojnosť účastníkov vzdelávacieho procesu	Blahobyt žiakov
	Škola ako atraktívne a podnetné miesto pre žiakov
	Úspešná osobnostná a profesijná realizácia pedagogických zamestnancov v škole
	Vytvorené podmienky v škole na rozvoj a úspechy dieťaťa a žiaka
	Kvalita poskytovaného vzdelávania

Zdroj: НАЦИОНАЛЕН ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО. *Ръководство за инспектиране*. [online]. 2024. [cit. 2026-02-12]. Dostupné na internete: <nio.government.bg/wp-content/uploads/2024/10/Ръководство-за-инспектиране-2024.pdf>.

Pri kritériu *Kompetenčný prístup v procese hodnotenia* inšpektori sledujú **dosiahnutý pokrok detí a žiakov**, vrátane žiakov zo zraniteľných skupín, ako aj **výsledky národných externých hodnotení**. Na vysoké hodnotenie tohto kritéria je potrebné, aby školy uplatňovali **efektívne formy pravidelného monitorovania pokroku**, zabezpečovali **transparentnosť a objektívnosť hodnotenia**, systematicky analyzovali dosiahnuté výsledky a prijímali **opatrenia na podporu pokroku každého dieťaťa a žiaka**.

Zabezpečená kvalita vzdelávania predpokladá **kontinuálne zvyšovanie vzdelávacích výsledkov žiakov**. V tejto súvislosti sa sleduje zvyšovanie, znižovanie alebo stabilita priemerných výsledkov **národných externých hodnotení v 4., 7. a 10. ročníku** z bulharského jazyka a literatúry a z matematiky, ako aj výsledky **povinných maturitných skúšok** z bulharského jazyka a literatúry a druhého povinného predmetu.

Výsledkom kvalitného riadenia školy je **vytvorená líderská komunita a efektívne využívanie možností školskej autonómie**. Na vysoké hodnotenie výsledkov strategického a operatívneho riadenia je nevyhnutné vytvárať podmienky na **rozvoj líderstva**, s aktívnou úlohou riaditeľa, a rozvíjať líderské kompetencie **pedagogických zamestnancov aj žiakov**. Uplatňovanie princípov autonómie sa považuje za stratégiu zmeny, ktorá vedie k **spoluriadeniu školy účastníkmi vzdelávacieho procesu**.

Spolupráca so zainteresovanými stranami vytvára priestor na **tvorbu programov a plánov zohľadňujúcich špecifiká inštitúcie**, ako aj na uspokojovanie potrieb detí, žiakov a rodičov. Kvalita vyučovania a učenia je úzko spätá s **profesionalitou a kompetenciami pedagogických zamestnancov**. V tomto kontexte kritérium *Riadenie ľudských zdrojov* zahŕňa **efektívnosť ďalšieho vzdelávania, hodnotenie pracovných výsledkov a atestáciu pedagogických zamestnancov**, ako aj **hodnotenie výkonu nepedagogických zamestnancov**.

Na vysoké hodnotenie tohto kritéria je potrebné, aby bolo ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov **zamerané na rozvoj ich profesijných kompetencií a na zvyšovanie vzdelávacích výsledkov žiakov**, aby bolo v súlade s prioritami stratégie rozvoja školy a aby bolo **prakticky uplatniteľné**. Dôležité je, aby učitelia reálne využívali získané kompetencie vo vyučovacom procese. Výsledky práce pedagogických zamestnancov a nepedagogického personálu sa posudzujú z hľadiska **pridanej hodnoty ich činnosti pre zvyšovanie kvality vzdelávania a rozvoja inštitúcie**.

V oblasti *Inštitucionálne prostredie* inšpektori hodnotia plnenie kritérií poskytujúcich informácie o **organizačnej kultúre školy, efektívnosti spolupráce so zainteresovanými stranami a miere spokojnosti účastníkov vzdelávacieho procesu**. Kvalitná organizačná kultúra vytvára **pozitívne školské prostredie** a podporuje realizáciu účinných školských politík. Školský tím má disponovať schopnosťami **riadenia konfliktov** a efektívne predchádzať prejavom **násilia, šikanovania a problémového správania**.

Školské politiky prevencie, intervencie a kompenzácie predčasného ukončenia školskej dochádzky majú byť **cielené nastavené** a realizované v spolupráci so širokým spektrom zainteresovaných strán. Vysoké hodnotenie efektívnosti partnerstiev so vzdelávacími, kultúrnymi a spoločenskými organizáciami, ako aj s podnikateľským sektorom, predpokladá ich **reálny prínos k zvyšovaniu kvality vzdelávania**. Posudzuje sa úloha spolupráce školy so zainteresovanými partnermi pri **zdieľaní zdrojov, realizácii spoločných aktivít a podpore dosahovania cieľov školy**.

Pri hodnotení kritéria *Spokojnosť účastníkov vzdelávacieho procesu* sa skúmajú **podmienky vytvorené na rozvoj detí a žiakov** a **úspešná profesijná realizácia pedagogických zamestnancov**. Hodnotí sa, do akej miery žiaci vnímajú školu ako **príjemné a bezpečné prostredie**, v ktorom sa cítia dobre. Na vysoké hodnotenie tohto kritéria je potrebné systematicky realizovať **zisťovanie postojov a spokojnosti žiakov, pedagogických zamestnancov a rodičov**.

Žiaci majú byť schopní jasne vyjadriť **pocit príslušnosti k škole** a spokojnosť s podmienkami, ktoré im škola vytvára na prípravu na budúcu osobnú a profesijnú realizáciu. Skúma sa aj názor rodičov na kvalitu vzdelávacieho procesu, **blahobyť detí a žiakov**, ako aj ich budúce uplatnenie, spokojnosť pedagogických zamestnancov a pohľad vedenia školy na zabezpečenú kvalitu vzdelávania. Posudzujú sa aj vytvorené **zdravé a podporné pracovné podmienky pre zamestnancov**, kvalita spolupráce učiteľov s rodičmi, možnosti ďalšieho vzdelávania a kariérneho rozvoja, ako aj dostupnosť **poradenských a podporných služieb** (psychológ, výchovný poradca) pre všetkých účastníkov vzdelávacieho procesu.

Dynamické zmeny v prostredí vzdelávania a meniace sa potreby detí, žiakov a rodičov si vyžadujú **flexibilný prístup školských tímov** pri plánovaní a vytváraní podmienok pre kvalitný vzdelávací proces. Dosahovanie požadovaných výsledkov predpokladá **aktívne zapojenie rodičov a zainteresovaných strán**, prepojené a cielené nastavené procesy, rozvoj zručností a postojov, **posilňovanie organizačnej kultúry a budovanie učiacej sa organizácie**.